

Alle foretak som mottar produksjonstilskudd i jordbruket, skal ha miljøplan trinn 1. Sjekkliste for miljøhensyn ved jordbruksdrift (miljøplan) er en del av miljøplan trinn 1.

Sjekklista skal dokumentere at det er gjort en gjennomgang av viktige miljøforhold knyttet til driften på foretaket det siste året. Eventuelt leid areal skal også omfattes av sjekklista.

I sjekklista skal det være markert for ett alternativ for alle relevante avkryssingspunkt. Dersom spørsmålet ikke er aktuelt, skal det ikke krysses av.

Denne rettleidingen er ment å være en støtte ved utfylling av sjekklista.

1 Gjødsling og jordforbedring

1.1 Har foretaket gjødslingsplan?

Alle foretak som mottar produksjonstilskudd i jordbruket, skal ha utarbeidet en gjødslingsplan før hver vekstsesong. Dette gjelder også for Debio-godkjente foretak. Hvis drifta er enkel eller ekstensiv og gjødslingsbehovet for de enkelte skiftene varierer lite fra år til år, kan kommunen godkjenne at gjødslingsplanen varer inntil fem år.

Gjødslingsplanen skal omfatte alt jordbruksareal som foretaket disponerer i vekstsesongen. Den skal inneholde en kartskisse med oppgitt målestokk som tydelig viser skifteinndelingen. Planen skal settes opp skiftevis, basert på blant annet resultater av jordprøver.

1.2 Er den tilførte gjødselmengda i samsvar med planen?

Gjødselmengda skal avpasses etter næringstilstanden i jorda, veksten som skal dyrkes der og forventa avlingsnivå for veksten. Dersom vekstforholdene utvikler seg annerledes enn det som er forutsatt i gjødslingsplanen, må det tas hensyn til dette ved gjødslinga.

Dersom det blir brukt husdyrgjødsel på foretaket:

1.3 Er husdyrgjødsla spredt på fulldyrket jord eller på annet areal godkjent av kommunen?

Husdyrgjødsla skal bare spres på godkjent spredeareal. Foretak med husdyr skal disponere tilstrekkelig areal for spredning av husdyrgjødsel, normalt minst fire dekar fulldyrket jord pr gjødseldyrenhet (GDE). Kommunen kan etter søknad godkjenne annet spredeareal (overflatedyrket jord og innmarksbeite). Utmarksareal kan ikke godkjennes som spredeareal.

Bruk av husdyrgjødsel skal gå fram av gjødslingsplanen. Foretak som ved hjelp av næringsbalanseregnskap kan dokumentere at det har underskudd av tilført næringsstoff på det jordbruksarealet som disponeres, kan søke kommunen om å få et lavere krav til spredeareal. I områder med alvorlig forurensning eller fare for alvorlig forurensning, kan kommunen stille krav til større spredeareal. For leid areal, ved avtale om spredning på foretak i nærheten og ved salg av husdyrgjødsel, må det normalt foreligge skriftlig avtale av minst fem års varighet.

Enkelte foretak disponerer ingen eller for små arealer for spredning av husdyrgjødsel. For å sikre en forsvarlig disponering av husdyrgjødsla på slike foretak, skal det foreligge en plan for håndtering av gjødsla og avtale med mottaker av gjødsla.

For områder som er definert som sårbare områder etter EUs nitratdirektiv i forskrift om gjødsel mv. av organisk opphav, skal tilførsel av husdyrgjødsel ikke overstige 17 kg total nitrogen pr dekar.¹

1.4 Er husdyrgjødsel som er spredt på eng uten nedmolding eller nedfelling, spredt før 1. september?

Husdyrgjødsel skal så langt det er mulig spres i vekstsesongen, i perioden fra våronnstart til 1. september, og fortrinnsvis om våren når planteveksten tar til.

Spredning av husdyrgjødsel uten nedmolding eller nedfelling i jorda bør gjøres så tidlig i vekstsesongen at det er mulighet for betydelig gjenvækst som kan høstes eller beites. Gjødsel skal være spredd innen 1. september, dersom kommunen ikke har bestemt noe annet. Med nedmolding eller nedfelling er det tillatt å spre husdyrgjødsel fram til og med 31. oktober. I områder med alvorlig forurensning eller fare for alvorlig forurensning, kan kommunen bestemme at det ikke er tillatt å spre husdyrgjødsel med nedmolding eller nedfelling i hele eller deler av perioden 1. september - 31. oktober.

1.5 Er husdyrgjødsel som er spredt på åpen åker, moldet ned snarest mulig og innen 18 timer etter spredning?

Husdyrgjødsel som spres på åpen åker, skal nedmoldes straks og seinest innen 18 timer etter spredning. Ved spredning av husdyrgjødsel i nærheten av boliger skal det tas rimelig hensyn til luktulempet og ulemper som følge av partikkelspredning.

1.6 Er det spredt husdyrgjødsel på snødekt eller frossen mark, eller i perioden 1. november – 15. februar?

I perioden 1. november - 15. februar er det ikke tillatt å spre husdyrgjødsel. Det er ikke tillatt å spre husdyrgjødsel på snødekt eller frossen mark.

Dersom det er mottatt og brukt kompost eller andre gjødselvarer basert på organisk avfall på foretaket:

1.7 Er bruksbegrensningene fulgt?

For gjødselvarer som er basert på organisk avfall, er det visse bruksbegrensninger, blant annet når det gjelder hvilke arealer varen kan brukes på og i hvilke mengder. Dette skal redusere smittefaren for planter, dyr og mennesker. Begrensningene er avhengig av hvilket avfall produktene er basert på, og av kvaliteten på de ferdige varene.

Tilsvarende som for andre gjødselvarer, skal slike produkter være registrert hos Mattilsynet. Det er spesielt viktig å være oppmerksom på dette i forbindelse med avfall fra næringsmiddelindustrien. Spesielle opplysninger om bruk, lagring og behandling av slike produkter skal gå fram av varedeklarasjonen eller følgedokumentene til varen. Dette kan gjelde gjødsel, jordforbedringsmidler, dyrkingsmedier, komposteringspreparater og vekststoffer som inneholder råmaterialer, som for eksempel næringsmiddelavfall, planterester, slakteriavfall, kjøttbeinmel, fiskeavfall og husholdnings- eller storkjøkkenavfall.

---

¹ Dette gjelder områder med avrenning til Glommavassdraget, medreknet Lågen og Vorma, Haldenvassdraget og øvrige områder med avrenning til Oslofjorden mellom svenskegrensa og Strømstangen fyr samt til indre Oslofjord (innenfor Drøbaksterskelen).

Dersom det er brukt avløpsslam på foretaket:

1.8 Er melding om bruk av slammet sendt til kommunen?

Foretaket skal melde fra om bruk av avløpsslam til kommunen seinest to uker før første levering. Meldingen skal bl.a. inneholde en vurdering av alle forhold som kan ha innvirkning på agronomiske, forurensningsmessige, sikkerhetsmessige, helsemessige og hygieniske forhold ved bruken.

1.9 Er bruksbegrensningene fulgt?

Avhengig av kvalitetsklasse, kan det brukes totalt inntil to eller fire tonn slamtørrstoff pr dekar i løpet av en tiårsperiode. Mattilsynets regionkontor kan gjøre unntak fra disse mengdebegrensningene. Bruk av slam skal inngå i gjødslingsplanen.

Slam kan ikke spres på arealer der det dyrkes grønnsaker, poteter, bær eller frukt. Disse vekstene kan først dyrkes tre år etter siste dato for spredning av slam på arealet. Slam må heller ikke spres i eng eller brukes i gartnerier.

Slam må ikke spres på snødekt eller frossen mark og uansett ikke i perioden 1. november - 15. februar. Etter spredning skal slammet nedmoldes straks og seinest innen 18 timer. Som ved bruk av husdyrgjødsel, skal luktulempere begrenses. Brukeren må føre oversikt over hvilke mengder og på hvilke arealer slammet er spredt.

2 Lagring av driftsmidler, punktutslipp

Dersom det blir lagret husdyrgjødsel på foretaket:

2.1 Er det foretatt egenkontroll av gjødsellageret?

Foretaket skal jevnlig kontrollere at gjødselanlegget fungerer som forutsatt, og at det er fritt for lekkasjer.

2.2 Er gjødsellageret fritt for synlige lekkasjer?

Husdyrgjødsellageret skal ha så stor kapasitet at gjødsel kan lagres fram til spredning i den tillatte perioden. Lagringskapasiteten skal utgjøre minst åtte måneders produksjon.

Lager for flytende gjødsel skal ha tette konstruksjoner i gulv, vegger, porter, osv. Landkummer skal i tillegg ha tak eller flytende dekke. Gjødseldammer skal ha tett bunn. I gjødselgrop for sau og gjødselrenne for pelsdyr mv., skal bunn, sider og port være tette.

For nye og større anlegg for svine- og fjørfehold er det krav om å bruke innredningssystemer for husdyr, som reduserer ammoniakkutslippet.

Fast strøblandet gjødsel skal ha flytende overskudd, dvs. mindre enn 25 % tørrstoff, skal lagres på tett bunnplate og skjermes med tette kanter. Bunnplaten skal ha fall til sluk og tett oppsamlingskum for sig fra gjødselvareren.

Dersom det blir lagret husdyrgjødsel på bakken:

2.3 Er gjødsla skjermet mot overflatevann?

Gjødselvarer med mer enn 25 % tørrstoff og som omdannes under lagringsperioden, kan lagres direkte på bakken. Slike hauger skal skjermes mot overflatevann. Kommunen kan stille krav om skjerming mot nedbør.

2.4 Er gjødsla fra utegårder, utendørs talle og pelsdyrhold samlet opp slik at det ikke er fare for forurensning?

Utendørs drift på talle eller utegårder må innrettes slik at gjødsel kan fjernes på en enkel måte fra fôringsplasser, hvileplasser og eventuelle trafikkarealer mellom disse. Væskeoverskudd skal samles opp og lagres dersom det kan medføre fare for forurensning.

Gjødsel fra utegårder og pelsdyrhold skal fjernes regelmessig, og minst én gang i året. Med fjerning menes at gjødsla spres eller lagres på en tilfredsstillende måte.

Dersom siloanlegg for surfôr er i bruk på foretaket:

2.5 Er siloanlegget fritt for synlige lekkasjer?

Bestemmelsene i forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav omfatter både lagring og bruk av silopressaft. Bestemmelsene gjelder for alle former for ensilering, både i siloanlegg, rundballer og annet. Silopressaft skal samles opp, lagres og brukes slik at den ikke forurenser.

Landbruks- og matdepartementet har fastsatt tekniske retningslinjer for oppsamling og disponering av pressaft. Ved nybygg, utvidelse og utbedring av siloanlegg skal disse følges. Planene må være godkjent av kommunen før arbeidet kan gjennomføres. I særlige tilfeller kan kommunen gjøre unntak fra de tekniske retningslinjene. Før anlegget tas i bruk, skal det være kontrollert og godkjent av kommunen.

Dersom det blir lagret rundballer eller brukes utesilo på foretaket:

2.6 Er rundballene og utesiloene plassert slik at det ikke er fare for forurensning av vann og vassdrag ?

Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav gjelder også for bruk av rundballer. Rundballer bør fortrinnsvis lagres på mark der saftavrenning kan infiltreres i grunnen, og hvor avrenning kan kontrolleres gjennom drenering. Terrenget bør være mest mulig flatt, og rundballer bør lagres i god avstand fra vassdrag, brønn eller annet vannforsyningssystem. En egen lagerplass med tett dekke og oppsamling av pressaft kan være nødvendig dersom lagring direkte på bakken fører til forurensning. Rundballer må ikke lagres på flomutsatte arealer.

Dersom det er melkerom i bruk på foretaket:

2.7 Er utslipp fra melkerommet håndtert slik at det ikke er fare for forurensning av vann og vassdrag?

Avløpsvann fra melkerom skal gå til godkjent avløp eller til gjødsellager.

Dersom det er olje- eller dieseltanker i bruk på foretaket:

2.8 Er olje- og dieseltankene kontrollert og fri for lekkasjer?

Alle som har tanker som inneholder olje eller diesel, er ansvarlig for å hindre lekkasjer fra disse. Brukeren er ansvarlig for at det blir tatt jevnlig tilstandskontroll av nedgravde oljetanker med kapasitet på mer enn 3 200 liter. Kontrollen skal gjennomføres av en kommunalt godkjent kontrollør, og den skal være skriftlig dokumentert. Hyppigheten er avhengig av type tank.

Kommunen skal ha skriftlig melding om tanker som tas ut av bruk. Nedgravde oljetanker som permanent tas ut av bruk, skal tømmes og graves opp. Tanker som ikke kan gjenbrukes uten å representere fare for lekkasjer, skal destrueres. Kommunen kan i særlige tilfeller gi tillatelse til at tanker som permanent tas ut av bruk, rengjøres og fylles med sand, grus ol. i stedet for oppgraving.

3 Håndtering og bruk av plantevernmidler

Dersom det blir brukt plantevernmidler på foretaket:

3.1 Er plantevernmidlene brukt av personell med gyldig autorisasjonsbevis?

Plantevernmidler kan bare brukes av personer som har autorisasjon. Det er unntak for preparater som er godkjent for bruk i hobbyhager og på stueplanter. Autorisasjonen er gyldig i ti år fra avlagt prøve.

3.2 Er plantevernmidlene brukt i samsvar med godkjent etikett?

Plantevernmidler skal bare brukes i samsvar med den bruksrettledningen som er oppgitt på godkjent etikett, slik at risiko for mennesker og dyr unngås. Det er forbudt å bruke preparatet i strid med godkjent bruksområde eller å overskride den tillatte maksimale dosering/konsentrasjon. Brukere av plantevernmidler skal følge avviklingsregler for bruk av preparater som ikke lenger er godkjent, og avviklingsregler for preparater med gammel etikett (se produktkataloger og Mattilsynets internettside: www.mattilsynet.no).

3.3 Er spredeutstyret funksjonstestet i løpet av de siste fem årene?

Yrkesmessig bruk av plantevernmidler skal skje med spredeutstyr som tilfredsstillende tekniske krav til funksjonstest, jf. vedlegg til forskrift om plantevernmidler. Alle deler og komponenter skal være fri for lekkasjer. Testen er gyldig i fem år fra testdato. Eier/bruker av spredeutstyret er ansvarlig for at det er funksjonstestet og har registreringsmerke.

3.4 Er sprøyting og rengjøring av spredeutstyret utført slik at det ikke er fare for forurensning av vann og vassdrag?

Rester i sprøytetanken skal fortynnes (helst minst fem ganger) og sprøytes ut på den sprøytete kulturen. Fylling og vasking av spredeutstyret, og rengjøring av tomemballasjen skal skje på et sted hvor vaskevannet ikke forurenser jord eller vann. Alle nye sprøyter som er solgt etter 01.01.2001 og med større tank enn 600 liter, skal ha skylletank og skylledyse.

Rester av plantevernmidler som det ikke er aktuelt å bruke, og ikke rengjort tomemballasje, er farlig avfall. Dette skal leveres til den etablerte mottaksordningen for farlig avfall i kommunen. Det er årlig leveringsplikt

hvis den totale mengden farlig avfall (av alle slag) utgjør mer enn én kg. Rester av biologiske preparater skal destrueres i henhold til etiketten. Emballasje som er rengjort i tråd med rettledningen på etiketten, skal kunne leveres sammen med annet avfall. Det er også mulig å gjenvinne rengjorte plastkanner ved innlevering til Grønt Punkt Norge (www.grontpunkt.no).

Plantevernmidler skal oppbevares i særskilt avlåst skap eller lagerrom, tydelig merket med giftmerke (dødningshode) og teksten GIFT.

3.5 Er det ført sprøytejournal for bruk av plantevernmidlene?

For yrkesmessig bruk av plantevernmidler skal det føres sprøytejournal. Den skal inneholde opplysninger om hvilke skifter og hvilke kulturer som er sprøytet, skadegjørere, preparat, dosering og tidspunkt for sprøyting. Kartutsnitt over areal som er omfattet av sprøytejournal skal vise skifteinndeling. Eier av foretaket er også ansvarlig for at det blir ført sprøytejournal dersom det er andre som sprøyter.

Kravet om å føre sprøytejournal gjelder også ved bruk av nyttedyr og mikroorganismer. Det skal også føres journal for planteekstrakter og andre plantevernmidler som blir benyttet i økologisk landbruk. Kravet gjelder uavhengig av om preparatet er i handel, eller om brukeren har lagd det selv.

4 Kulturminner, kulturlandskap og biologisk mangfold

Foretak som mottar produksjonstilskudd i jordbruket kan ikke foreta inngrep av negativ betydning for kulturlandskapet. Det kan imidlertid gis tillatelse til slike inngrep. Punktene 4.2 – 4.9 nedenfor gjelder tiltak som kan være uheldige for kulturlandskapet. Inngrep som må sees på som normal skjøtsel av eiendommen er tillatt.

4.1 Er kulturminner og andre verdifulle kulturlandskapselementer merket av på miljøplankartet?

Kulturminner og områder som er viktige for det biologiske mangfoldet, skal være kartfestet og beskrevet.

4.2 Er det ei vegetasjonssone (gras, trær, e.l.) på minst to meter mot vann og vassdrag, som ikke jordarbeides eller behandles med plantevernmidler?

Mot vassdrag med årssikker vannføring og mot kanaler uten årssikker vannføring, skal det settes igjen en vegetasjonssone på minst to meter, målt horisontalt, regnet ved normalvannføring. Denne vegetasjonssonen kan ikke jordarbeides. Vegetasjonssonen skal heller ikke behandles med plantevernmidler med mindre dette er et ledd i skjøtselen av kulturlandskapet. Kravet vedrørende jordarbeiding gjelder ikke mot kanaler som nyttes på profilerte arealer, da dette er å anse som en del av profileringen.

Vær oppmerksom på at for en del plantevernmidler kreves det ei bredere sikkerhetssone enn to meter mot vann og vassdrag. Dette går fram av bruksetiketten for de aktuelle plantevernmidlene.

4.3 Er elver eller bekker kanalisert eller lukket?

4.4 Er åpne grøfter lukket?

4.5 Er skogbryn, kantsoner eller andre restarealer mot innmark dyrket opp?

4.6 Er åkerholmer, steingjerder eller gamle rydningsrøyser fjernet?

4.7 Er jordbruksarealer planert?

Kapittel 4 i "Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)" omfatter anlegg, drift og vedlikehold av planeringsfelt. Før planlegging av slike tiltak igangsettes, skal foretaket sende en forenklet søknad med kart til kommunen. Planering er ikke tillatt uten plan godkjent av kommunen.

4.8 Er ferdselsårer dyrket opp eller fjernet?

4.9 Er kantvegetasjon eller åkerholmer sprøytet med plantevernmidler?

Bruk og håndtering av plantevernmidler må foregå slik at plantevernmidler ikke kommer til grunnvann og vassdrag (bekker, elver og vann). Kantsoner og åkerholmer skal ikke behandles med plantevernmidler, med mindre det er et planlagt skjøtselstiltak i kulturlandskapet. Tillatelse må i så fall innhentes fra kommunen.

Finnes det automatisk freda eller vedtaksfreda kulturminner på foretaket?

Se § 4 i "Lov om kulturminner" for utdyping av automatisk freda kulturminner

Dersom ja:

4.10 Er de freda kulturminnene med tilhørende sikringssone ivaretatt?

Uten å ha fått tillatelse på forhånd, må ingen sette i gang tiltak som kan skade eller ødelegge automatisk freda kulturminner. Det er ikke tillatt å grave ut, flytte, forandre, dekke til, skjule eller på annen måte skjemme automatisk freda kulturminner. Marka over et automatisk freda kulturminne kan fortsatt nyttes til beite eller innmark dersom den har vært brukt til dette tidligere, og dersom kulturminnemyndighetene² ikke bestemmer noe annet. Pløying og jordarbeiding til samme dybde som tidligere er tillatt.

Alle fysiske, automatisk freda kulturminner er omgitt av en sikringssone for vern mot inngrep. Sikringssonen er et minst fem meter bredt belte regnet fra kulturminnets synlige eller kjente ytterkant.

Ivaretakelse av freda bygninger innebærer forsvarlig skjøtsel og vedlikehold.

Dersom det inneværende år har vært gjennomført bakkeplanering, nydyrking eller bygging av landbruksvei på foretaket:

4.11 Er tiltak gjennomført i samsvar med plan godkjent av kommunen?

Formålet med forskriftene som regulerer bakkeplanering, nydyrking og bygging av landbruksveier er å sikre at planlegging og gjennomføring av denne typen tiltak skjer på en måte som gir landbruksfaglige gode helhetsløsninger. Samtidig skal hensynet til miljøverdier som biologisk mangfold, kulturminner, friluftsliv og landskapsbilde vektlegges.

Bakkeplanering, nydyrking og bygging eller ombygging av landbruksveier kan bare skje etter plan godkjent av kommunen. Planen skal utarbeides av den som ønsker å gjennomføre tiltaket.

---

² Regional kulturminneforvaltning, dvs. kulturminneforvaltningen i fylkeskommunen og Sametingets miljø- og kulturvernaveidning.

For mer informasjon, se kapittel 4 Anlegg, drift og vedlikehold av planeringsfelt i "Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften)", "Forskrift om nydyrking" og "Forskrift om planlegging og godkjenning av veier for landbruksformål (forskrift om veier for landbruksformål)".

5 Hydrotekniske anlegg

5.1 Er det ført tilsyn med grøfter, kummer, utløp og andre hydrotekniske anlegg?

Regelmessig ettersyn og vedlikehold er viktig for at hydrotekniske anlegg skal fungere tilfredsstillende. For planerte arealer er dette et forskriftskrav.

Ettersyn innebærer at det må passes på at anlegget fungerer tilfredsstillende ved for eksempel å påse at inntak i rør og kummer ikke tetter seg til. I tillegg bør det kontrolleres om det er jorderosjon langs anlegget eller ved utløpet. Ettersyn er spesielt viktig etter perioder med stor vannføring. Vedlikehold betyr at skader utbedres så snart de oppdages og før konsekvensene blir for store.

6 Avfallshåndtering

Alt avfall som ikke blir gjenbrukt eller gjenvunnet på foretaket, skal leveres til et godkjent mottak. Det er forbudt å tømme, etterlate, oppbevare eller transportere avfall slik at det kan virke skjemmende eller være til skade eller ulempe for miljøet.

6.1 Er det farlige avfallet levert til godkjent mottak?

Dette er avfall som det ikke er hensiktsmessig å behandle sammen med annet forbruksavfall fordi det kan føre til alvorlige forurensninger eller fare for skade på mennesker eller dyr. Eksempler på farlig avfall er plantevernmidlerrester, oljerester, spillolje, malings- og lakkrester, elektrisk og elektronisk avfall, samt bly- eller nikkelkadmiumholdige batterier.

Farlig avfall skal håndteres forsvarlig. Alle som oppbevarer, transporterer eller håndterer farlig avfall, skal treffe nødvendige tiltak for å unngå fare for forurensning eller skade på mennesker eller dyr. Farlig avfall skal ikke blandes sammen med annet avfall. Ulike typer farlig avfall skal ikke blandes sammen dersom det kan føre til fare for forurensning eller skape problemer for den videre håndteringen.

Alle som har mer enn én kg farlig avfall, skal levere det til et godkjent mottak minst én gang pr år. Kvitteringer for levering kan tjene som dokumentasjon på at det farlige avfallet er levert til godkjent mottak. Enkelte steder er det ordninger med avtale om henting av farlig avfall.

6.2 Er annet produksjonsavfall levert til godkjent mottak?

Kommunen kan gi pålegg om at den som har etterlatt, tømt eller oppbevart produksjonsavfall slik at det kan virke skjemmende eller være til skade eller ulempe for miljøet, skal fjerne det, rydde det opp innen en viss frist eller dekke rimelige utgifter til fjerning eller opprydding av avfallet. Eksempler på produksjonsavfall er landbruksplast, metall, papir, papp, bildekk og traktordekk.

Det er forbudt å brenne produksjonsavfall (det gjelder for eksempel bygg- og anleggsavfall) åpent eller i småovner.

6.3 Er det organiske avfallet tatt vare på slik at det ikke er fare for forurensning av vann og vassdrag?

Kompost- eller lagerplass for organisk avfall bør skjermes mot overflatevann og plasseres slik at mulig sigevann ikke når vannforekomster.

Døde dyr skal sendes til destruksjon. Distriktsveterinæren kan i særskilte tilfeller dispensere fra dette kravet og tillate annen destruksjon som nedgraving eller brenning.

Det er ikke tillatt å samle avfall fra gårdsdrifta eller husholdningen i gårdsfyllinger.

Ved kompostering av avfall fra andre husholdninger eller gårdsbruk, må det foreligge tillatelse fra fylkesmannen. For å sikre at anlegget ikke skal føre til hygieniske eller miljømessige ulemper, stilles det da bestemte krav til kompostplassen og komposteringsprosessen. Kompostplassen må ha støpt bunn og i noen tilfeller også en enkel takløsning. I tillegg er det krav til hvordan overflatevann og sigevann skal håndteres.

Hvis årlig produksjon av kompost overstiger ett tonn tørrstoff, og den brukes på arealer hvor det dyrkes vekster for salg, er komposten registreringspliktig hos Mattilsynet. Ved behandling av animalsk lavrisikoavfall som slakteriavfall, animalsk industriavfall og kasserte varepartier, skal komposteringsanlegget i alle tilfeller godkjennes av Mattilsynet.

Kommunen har myndighet til å legge ned lokalt forbud mot åpen brenning av halmstubb på jordet og bråtebrenning (treavfall, kvist og gras). På arealer der det blir gitt tilskudd til endret jordarbeiding, kan det være et vilkår at halmen ikke brennes om høsten. Brenning av oppsamlet halm og fôrrester er forbudt.

7 Regionale miljøbestemmelser

Dersom fylkesmannen har gitt bestemmelser om jordarbeidingsrutiner eller liknende tiltak i områder med erosjonsfare:

7.1 Følges disse bestemmelsene?

Dersom jorda på en landbrukseiendom som foretaket disponerer, ligger i et område med erosjonsfare og innenfor nedbørsfelt til sårbart vassdrag eller sårbart kystområde, kan fylkesmannen bestemme at foretaket må følge bestemte jordarbeidingsrutiner eller gjennomføre liknende tiltak som for eksempel grasdekte vannveier eller vegetasjonssoner. Fylkesmannen kan fastsette tiltakene i forskrift eller som enkeltvedtak.

8 Lokale miljøbestemmelser

Dersom kommunen har gitt særskilte miljøbestemmelser:

8.1 Følgende miljøbestemmelser er av betydning for drifta?

I områder med spesielle miljøproblemer, for eksempel at drikkevannskilder er forurenset eller står i fare for å bli det, kan kommunen fastsette lokale bestemmelser.

Spørsmål om det finnes lokale miljøbestemmelser knyttet til jordbruksdrift, kan besvares av kommunen.

Eksempler på lokale bestemmelser kan være:

- *kommunal forskrift om forbud mot bakkeplanering,*
- *kommunal forskrift om avgrensning av spredeperiode for husdyrgjødsel,*
- *kommunal forskrift om (forbud mot) åpen brenning og brenning av avfall i småovner.*

9 Eventuelle kommentarer

Ta med eventuelle kommentarer i tilknytning til sjekklista.

Oslo, april 2011